POLICYSAMMANFATTNING FRÅN ENTREPRENÖRSKAPSFORUM

ENTREPRENÖRSKAPS
FORUM

PS från Entreprenörskapsforum

En viktig uppgift för Entreprenörskapsforum är att finna nya vägar att nå ut och sprida de resultat som forskningen genererar. Denna skrift är ett resultat av detta arbete.

I en ambition att popularisera och tillgängliggöra delar av den forskning som sker vid universitet och högskolor i Sverige och internationellt tar vi fram policysammanfattningar under rubriken, PS från Entreprenörskapsforum.

Vill du snabbt och enkelt ta del av slutsatser och policyrekommendationer? Läs då Entreprenörskapsforums policysammanfattningar, PS från Entreprenörskapsforum, som på några minuter sätter dig in i flera års forskningserfarenheter.

Om Entreprenörskapsforum

Entreprenörskapsforum är en oberoende stiftelse och den ledande nätverksorganisationen för att initiera och kommunicera policyrelevant forskning om entreprenörskap, innovationer, näringslivsdynamik och tillväxt. Stiftelsens verksamhet finansieras med såväl offentliga medel som av privata forskningsstiftelser, näringslivs- och andra intresseorganisationer, företag och enskilda filantroper. Författarna svarar själva för problemformulering, val av analysmodell och slutsatser i rapporten. För mer information se www.entreprenorskapsforum.se.

© Entreprenörskapsforum, 2017

VINSTER OCH VALFRIHET I VÄLFÄRDEN

Pontus Braunerhjelm och Johan Eklund

Vinsternas omfattning – eller t o m dess varande eller icke varande – inom välfärdssektorerna, skola, vård och omsorg, debatteras häftigt. Idag finns ett utredningsförslag som i praktiken föreslår ett vinstförbud. Det finns därför ett behov av kunskap kring såväl vinsternas omfattning som deras betydelse för entreprenörskap och långsiktig välfärdsutveckling. Denna policysammanfattning består av två delar: 1) en diskussion kring vinster, välfärd och entreprenörskap, till stora delar baserad på Entreprenörskapsforums Swedish Economic Forum (SEF) Report 2015; 2) en ny SIFO-undersökning, genomförd under mars 2017, om svenskarnas inställning till valfrihet och kvalitet inom välfärdsföretagen. Resultaten visar dels att både valfrihet och kvalitet värderas högt, dels att vinstnivåerna överskattas av allmänheten. Bland allmänheten ställer sig 39 % positiva till ett vinstförbud medan 48 % är negativa till ett vinstförbud. Här ser vi en förändrad inställning till vinster i välfärden jämfört med 2015, då en betydligt högre andel ansåg att det var befogat med vinstbegränsningar.

1. Vinster, välfärd och entreprenörskap

Kontroversen kretsar huvudsakligen kring frågan om vinster är förenligt med, eller står i motsats till, tillhandahållandet av välfärdstjänster av hög kvalitet. En starkt bidragande orsak till motsättningen är naturligtvis de tidigare skandaler inom välfärdssektorerna som fått stor massmedial uppmärksamhet. Vissa debattörer menar att vinster i möjligaste mån bör begränsas eller t o m förbjudas, medan andra menar att vinster utgör en självklar kompensation till entreprenörer och företagare för de risker, uppoffringar och arbete som följer med deras verksamhet.

Dessutom driver vinster utvecklingen framåt genom att vara ett nödvändigt villkor för satsningar på forskning, utveckling och innovationer. Detta har i sin tur föranlett ett antal offentliga utredningar som utreder om det är nödvändigt med förändrade regelverk för privata aktörer inom välfärdssektorerna eller om vinster t o m skall begränsas eller förbjudas helt.[1]

Denna debatt kan för många ekonomer te sig egendomlig mot bakgrund av att mycket av vårt välstånd har sin grund i de drivkrafter som just vinstmotivet innebär för entreprenörskap och innovation. Tillsammans med en fungerande konkurrens skapas den ekonomiska dynamik som driver utveckling och välstånd framåt. Vinstmotivet är alltså avgörande för fortsatt välfärd i moderna marknadsekonomier. Samtidigt finns faktorer som många skulle anse gör de s k välfärdssektorerna unika och att marknadsmisslyckanden skulle vara för handen och motivera offentliga insatser och interventioner (Akerlof 1970; Shleifer 1998).

Vinster och entreprenörskap

Låt oss börja med en diskussion kring vad som i den ekonomiska litteraturen är att betrakta som vinst. I gement språkbruk betecknar vinster helt enkelt det resultat som företag och entreprenörer gör på sin verksamhet efter att samtliga kostnader är betalda. Vanligen görs inte någon distinktion mellan huruvida vinsterna uppstår genom avsaknaden av konkurrens, vilket ger företaget eller entreprenören någon form av monopol, eller om vinsterna uppstår genom att entreprenörer introducerar innovationer som skapar ”temporära” monopol.

I vissa fall kan begreppet t o m avse spelvinster, som en vinst på lotto. Detta leder lätt till associations- och tankefel. I den ekonomisk-teoretiska litteraturen har vinster en mer precis betydelse.[2]

Redan 1921 påpekade Frank Knight (1921) att det är en betydande skillnad mellan risk och osäkerhet. Både risk och osäkerhet handlar om att framtida utfall är

1. Se Utredningen om offentlig finansiering av privat utförda välfärdstjänster (Dir. 2015:22), Ägarprövningsutredningen (SOU 2015:7) och Friskoleutrednigen (SOU 2013:56).
2. En definition av vinst är den residual som kvarstår då alla kontrakts- och potentiella kontraktskostnader har betalats. Vinst kan delas upp i flera olika komponenter. En sådan uppdelning är: yi = faktorägarens totala inkomst, ci är faktorägarens alternativkostnad, ri är faktorägarens ”rent” och pi är faktorägarens ”profit”. På en välfungerande marknad med faktorrörlighet och konkurrens kommer faktorägarens totala inkomst vara yi = ci. Det bör observeras att i ekonomiskt språkbruk innebär denna långsiktiga jämviktssituation att vinsten är noll. Se Mueller (2003) för en utförlig diskussion.

okända. Risk beskriver dock situationer som går att belägga med sannolikheter. Sannolikheten för en viss kombination av siffror vid tärningskastning går t ex att beräkna exakt. Under osäkerhet är detta däremot inte möjligt. Knight menade att vinsten uppstod då kapitalägare bär osäkerheten med ett företag.

Ytterligare några år tidigare kom Joseph Schumpeter (1911) banbrytande verk *Die theorie der wirtschaftligen entwicklung* i vilket han beskriver ekonomisk utveckling som en dynamisk process karaktäriserad av ”kreativ förstörelse”. Schumpeter beskriver en dynamisk form av marknadsekonomi där jämnvikten på produktmarknaderna kontinuerligt störs av innovationer som driver på ekonomins utveckling.

Joseph Schumpeter (1934) förkastade emellertid Knight’s idé om att vinster skulle vara ett resultat av osäkerhet. Han såg istället vinsterna som en konsekvens av en entreprenör som genom nya kombinationer och idéer introducerar innovationer som ger utrymme för vinster. Genom att entreprenören introducerar en innovation skapas ett temporärt monopol. Detta monopol, och de vinster det innebär, skapar incitament för andra entreprenörer att imitera den innovativa produkten eller tjänsten vilket ökar konkurrensen och succesivt leder till fallande vinster. I statiska (partiella jämviktsanalyser) där konkurrensen är ofullständig och där nya företag inte har möjlighet att komma in på marknaden, uppstår istället ett monopol eller monopolliknande marknadsstruktur som leder till alltför höga priser och ett för litet utbud av tjänsten eller varan. Resultatet innebär betydande välfärdsförluster för samhället.

Vinster som består över tid är därför antingen ett resultat av entreprenörens (företagets) förmåga att fortlöpande generera innovationer och därmed förbli konkurrenskraftigt. Eller så är det ett resultat av monopolmakt som upprätthålls av andra faktorer än genom entreprenörskap och innovationer. Monopol kan t ex vara en konsekvens av regleringars utformning eller så kan de vara s k naturliga monopol. Skillnaden mellan monopolbaserade vinster och Schumpeterianska/ innovationsbaserade vinster innebär således att de förra kan bestå över tid medan Schumpeterianska vinster urholkas genom marknadsinträde av nya företag. Endast företag och entreprenörer som är framgångsrika i att få fram innovationer kan hävda sig på en konkurrensutsatt marknad. Ett modernt exempel på ett företag som lyckats upprätthålla höga vinster genom att kontinuerligt introducera innovationer är Apple.

Konkurrens och hur effektivt konkurrenskraften verkar i en ekonomi har fått betydande uppmärksamhet av ekonomer och ekonomisk-politiska beslutsfattare. Vi känner väl till argumenten mot monopol och de ekonomiska argument som ligger till

grund för t ex konkurrenslagstiftningen. Genom att bortse från den underliggande dynamiken i vinster finns uppenbar risk att felaktiga ekonomisk-politiska slutsatser dras.

Bland ekonomer kan det därför sägas att det finns två sätt att se på konkurrensprocessen. Till att börja med kan det ses som en process där antalet företag avgör priser och kvantiteter, d v s en statisk syn på konkurrens. Monopolproblemet består i detta fall av för få säljare/företag med för låg producerad volym och för höga priser. Utifrån detta perspektiv följer slutsatsen att koncentrerade industrier resulterar i välfärdsförluster. Utifrån det andra mer dynamiska perspektivet är produkter och tjänster heterogena och konkurrensen sker inte främst genom priskonkurrens utan snarare genom investeringar i nya produkter och tjänster. Denna dynamiska form av konkurrens kännetecknas även av in- och utträde av aktörer på en marknad.

I den Schumpeterianska beskrivningen av dynamisk kapitalism är dessa temporära monopolvinster oviktiga i det större sammanhanget. Centralt viktigt blir emellertid att konkurrensmekanismerna fungerar väl.

Mot bakgrund av detta kan en övergripande och sammanhållande fråga sägas vara på vilket sätt välfärdssektorerna skiljer sig från andra marknader och på vilket sätt vinstmotivet påverkar konkurrens och utfall inom välfärdssektorerna.

Konkurrens avgörande för kvaliteten

I Swedish Economic Forum Report 2015 framförs ett antal olika perspektiv på vinster inom välfärdssektorerna. Dennis C. Mueller menar t ex att välfärdsstatens framväxt framgångsrikt har minskat inkomstklyftorna men samtidigt haft negativa effekter på entreprenörskap och därmed det långsiktiga välståndet. I och med framväxten av välfärdsstaten har socialiseringen av utbildning och sjukvård resulterat i bristande konkurrens och bristande kvalitet. Genom att introducera mer konkurrens inom skola och sjukvård, menar Mueller, att kvaliteten kan förbättras. Mer övergripande hävdar han att entreprenörskapet i Europa har fallit tillbaka under det gångna århundradet och att välfärdsstatens framväxt har haft negativ inverkan på ”entrepreneurial capitalism” i Europa. Mueller pekar på att de negativa effekterna är synliga inom såväl högre utbildning som vård- och omsorgssektorerna.

Behov av regleringar och granskning av kvaliteten

Ekonomerna Martin Andersson och Per Strömberg tar sin utgångpunkt i forskning kring övervakning och reglering av finansmarknaderna[3]. De argumenterar för att välfärdssektorerna delar många problem med finansmarknaderna och att motiven för att reglera och övervaka är snarlika, bl a gällande marknadsmisslyckanden i form av informationsasymmetrier.

Konsumenternas val är ofta begränsade inom många av välfärdssektorerna. Många individer har t ex bara möjlighet att välja en skola, en vårdcentral eller ett äldreboende. På liknande sätt kan det vara svårt att i efterhand avgöra vilken kvalitet tjänsterna håller, det förutsätter informerade konsumenter (Bergman 2013).[4] Det finns även incitament för välfärdsföretag att attrahera mer lönsamma kunder samtidigt som de mindre lönsamma stannar hos de offentliga aktörerna. Det kan t ex handla om att attrahera mer välmotiverade elever som är mindre resurskrävande.

Andersson och Strömberg drar slutsatsen att, på samma sätt som översyn och regleringar av finansmarknaderna, bör övervakningen av välfärdssektorerna inkludera följande:

- Garantier för att korrekt information tillhandahålls av välfärdsföretagen.
- Licensiering av välfärdsföretagen.
- Säkerställande av fortlöpande leverans av tjänsterna. D v s en garanti för att servicen är av tillräcklig kvalitet och att verksamheten stängs ned på ett kontrollerat sätt om kraven ej uppfylls.
- Mandat att utdela sanktioner gentemot välfärdsföretagen om de inte uppfyller sina åtaganden.

Författarna betonar även vikten av att privata och offentliga aktörer regleras på samma sätt och att samma krav ställs på båda typerna av aktörer.

Andersson och Strömberg menar att många av de upplevda problemen i välfärdssektorn inte beror på förekomsten av vinstdrivande företag i sig utan snarare på att dessa sektorer privatiserades innan ett fungerande regelverk och granskning fanns på plats.

---

3. Den intresserade läsaren finner ett utförligare resonemang kring vilka lärdomar från regleringar av finansmarknaderna i: Andersson, M. och Strömberg, P., (2016), ”Finansmarknaden regleringar – Lärdomar för välfärdsföretagen”, Entreprenörskapsforum.
4 Se också övriga publikationer på Entreprenörkapsforums hemsida från projektet Uppdrag Välfärd.

Vinstdrivande företag inom välfärdssektorn fyller en viktig funktion, genom ökad effektivitet och produktivitet. Den politiska debatten bör, istället för att fokusera på vinsternas omfattning, handla om hur ett adekvat och ändamålsenligt regelverk med oberoende granskning av såväl offentliga som privata aktörer utvecklas.

Missuppfattningar påverkar synen på vinstuttag

Henrik Jordahl redovisar resultat från en opinionsundersökning gjord under 2015 som visar att svenskarnas attityder till att begränsa välfärdsföretagens möjligheter till vinstuttag har ett starkt stöd. Jordahl skriver bl a: ”I augusti 2015 fanns en klar majoritet på 69 % som svarade att det antingen är ett bra eller mycket bra förslag att begränsa möjligheterna att dela ut vinst till ägarna i företag som verkar inom den skattefinansierade välfärdssektorn.” I den undersökning som vi presenterar nedan finner vi att attityden har förändrats avsevärt, vilket vi återkommer till.

Jordahl menar vidare att de flesta svenskar överskattar välfärdsföretagens genomsnittliga rörelsemarginal, vilket påverkar attityden till vinster inom välfärdssektorerna. Jordahls slutsats är att det finns omständigheter som tyder på att opinionen kring privata välfärdsutförare och deras vinstuttag är känslig för missuppfattningar.

Vinstsyftet och skolan

Karin Edmark tar avstamp i 1992 års friskolereform och diskuterar hur den ökande förekomsten av vinstdrivande skolhuvudmän samt närvaron av alltfler stora skolorganisationer påverkar det svenska skolväsendet.

Enligt Edmark saknas empiriska belägg för att vinstsyftande friskolor presterar sämre än icke-vinstdrivande friskolor. Vissa, om än så länge knapphändiga, studier tyder dock på motsatsen. Likaså menar Edmark att friskolor verkar prestera åtminstone på motsvarande nivå som kommunala skolor. Edmark betonar dock att det än så länge endast finns ett fåtal jämförande studier av vinstdrivande och icke-vinstdrivande skolor vilket gör att försiktighet bör iakttas vad gäller att dra alltför långtgående slutsatser av dessa.

2. SIFO-undersökning om vinster och valfrihet i välfärden

På uppdrag av Entreprenörskapsforum genomförde SIFO en undersökning om svenskarnas inställning till valfrihet, kvalitet och vinster inom de s k välfärdssektorerna, skola, vård och äldreomsorg. Under perioden 6-13 mars 2017 genomfördes

1000 webbintervjuer till målgruppen 18-79 år. SIFOs redovisning samt fullständiga frågor och svarsfördelning kan laddas ned från Entreprenörskapsforums hemsida. Nedan presenteras resultaten från SIFO-undersökningen.[5]

Valfrihet

Det är en större andel av allmänheten som tycker det är viktigt med valfrihet i välfärden än som tycker det är mindre viktigt eller oviktigt. De största andelarna återfinns i svarsalternativet Mycket viktigt (27 % skola, 31 % sjukvård, 40 % äldreomsorg).
Vidare kan vi se att friheten i att välja äldreomsorg är viktigast, där 40 % svarar Mycket viktigt. Det område som anses vara minst viktigt med frihet återfinns i kategorin skola. Där svarar 8 % att kunna välja skola är inte alls viktigt.

Gällande frihet i sjukvården finns tämligen starka sympatier. En majoritet (57 %) av respondenterna uppger att detta är mycket viktigt (på en 10-gradig skala anger 8-10).

FIGUR 1: VIKTIGT MED VALFRIHET

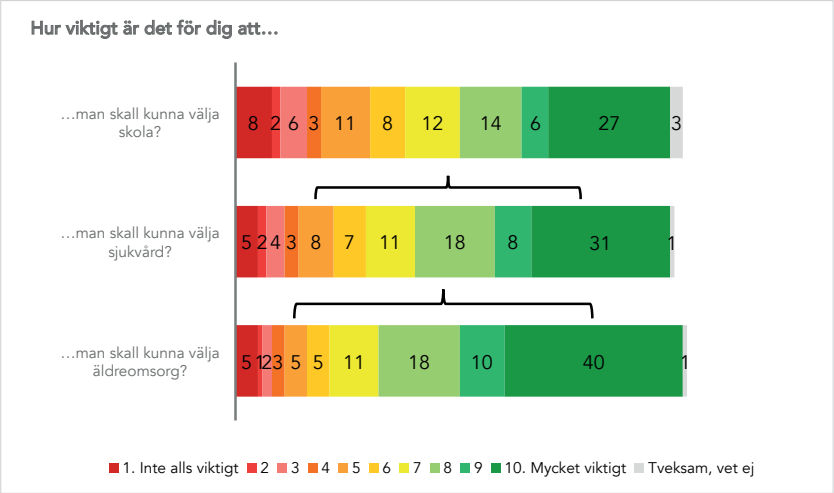

För samtliga tre frågeområden tenderar alliansväljare i högre grad än väljare till Socialdemokraterna, Vänsterpartiet eller Miljöpartiet uppge att det är viktigt att

5. Bygger på en sammanställning som gjorts av Toivo Sjörén och Mikaela Ekblad, Sifo. Sammanställning och undersökningsresultat kan laddas ned från Entreprenörskapsforums hemsida.

välja. Andelen som besvarat frågorna med svar 8-10 är ungefär dubbelt så hög (kring 60 %) bland Alliansväljare, jämfört med de rödgröna S+V+MP (ca 30 %).

God kvalitet och tillgänglighet

Att god kvalitet i skolan, sjukvården och äldreomsorgen är viktigt är i princip hela den svenska allmänheten överens om.

Lättillgänglighet anses i jämförelse inte lika viktigt. Samtidigt är det en majoritet av allmänheten som uppger att det är viktigt (angett alternativ 8-10) för samtliga frågeområden. Vikten av kvalitet och lättillgänglighet i välfärden verkar inte vara betingat av politisk hemvist, frågan ter sig relevant för samtliga väljargrupper.

FIGUR 2: GOD KVALITET OCH LÄTTILLGÄNGLIGHET

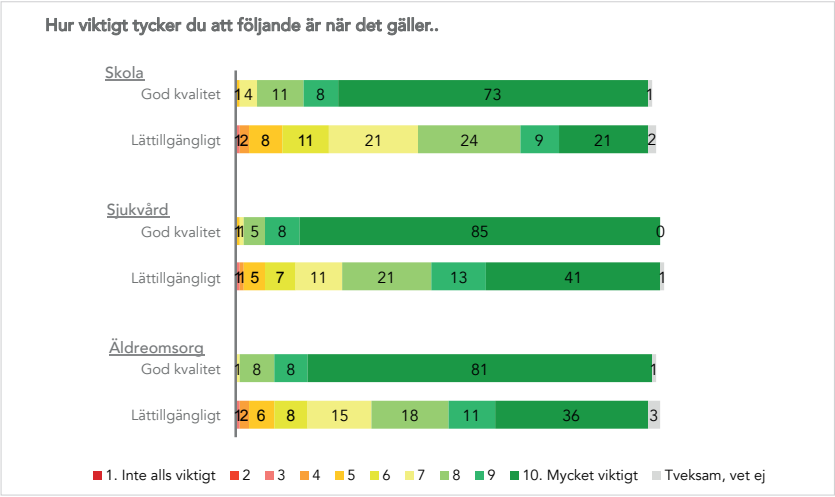

Vikten av valfrihet

Gällande samtliga välfärdsområden är det större andelar som tycker att det är viktigt eller mycket viktigt (svarat 8-10) med valfrihet än som inte tycker det är viktigt (svarat 1 eller 2).

När vi undersöker hur viktigt det är med fritt val av välfärd finns stora skillnader nedbrutet på politisk hemvist. Gällande skola svarar 13 % av de rödgröna väljarna mycket viktigt eller viktigt (svarsalternativen 8-10), bland alliansväljare är det nästan hälften (47 %) som tycker det är viktigt och svarar 8-10. Gällande sjukvård består dessa andelar av 18 % bland rödgröna och 53 % alliansväljare. Gällande fritt val av äldreomsorg är rödgröna väljare något mer positiva där 21 % svarar 8-10, bland alliansväljare är andelarna 58 %.

FIGUR 3: VIKTEN AV VALFRIHET

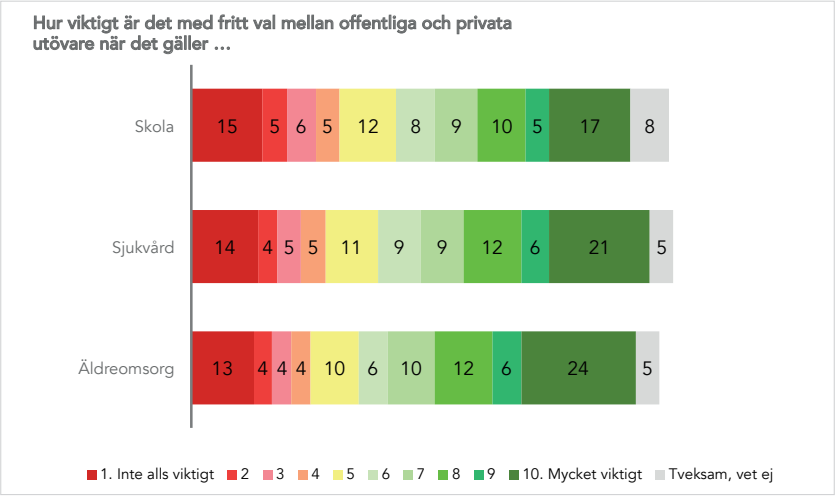

Vinsternas omfattning

Nästan var fjärde person tror att vinstnivåerna ligger inom det intervall som branschen själva hävdar. Lika stora andelar är osäkra i frågan. En majoritet (52 %) tror att vinstnivåerna överstiger intervallet 0-10 % och befinner sig inom högre intervall. Detta ligger väl i linje med Henrik Jordahls resultat från 2015. Det vill säga allmänheten överskattar vinstnivåerna kraftigt.

Personer som röstar rödgrönt uppskattar att vinsterna bland privata utförare är större än bland alliansväljare.

Det är en majoritet av befolkningen som anser att dagens vinstnivåer är lagom eller för låga, 46 % respektive 7 %. Något fler än var fjärde person (28 %) anser att vinstnivåerna är för höga. Resultaten indikerar också en osäkerhet i frågan där två av tio personer svarar Tveksam, vet ej.

FIGUR 4: UPPSKATTAD VINSTNIVÅ

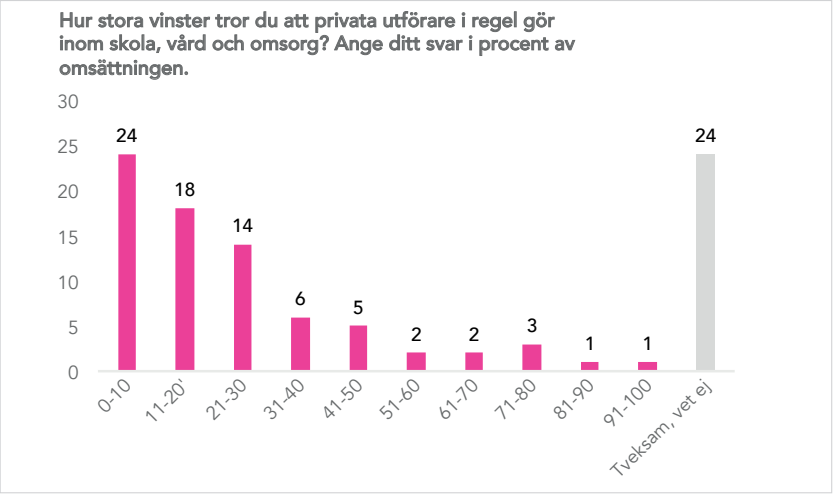

Bland personer som skulle rösta rödgrönt är det 51 % som anser att vinstnivåerna är för höga. Bland alliansröstare består den andelen av 10 %. Bland rödgröna sympatisörer anser 29 % att vinstnivåerna är lagom och bland alliansröstare är den andelen 62 %.

Det föreligger små skillnader mellan andelarna som anser att vinstnivåerna bör vara tillåtna eller förbjuda. Samtidigt är nästan var fjärde person osäker i frågan.

Bland personer som röstar rödgrönt menar 14 % att vinstnivåerna ska vara tillåtna, andelen bland alliansväljare är 64 %. Det är en lika stor andel rödgröna väljare som vill förbjuda nivåerna 64 %, bland alliansväljare anser 16 % att nivåerna bör vara förbjudna.

FIGUR 5: UPPFATTNING VINSTNIVÅ

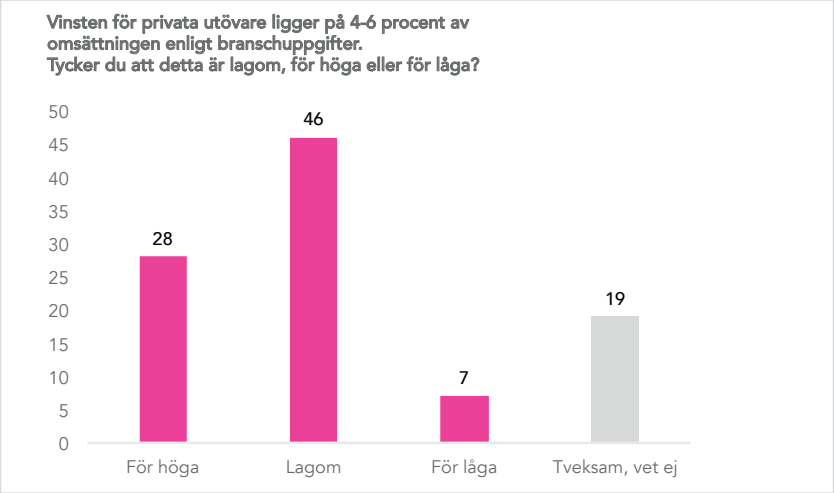

FIGUR 6: BÖR VINSTER TILLÅTAS?

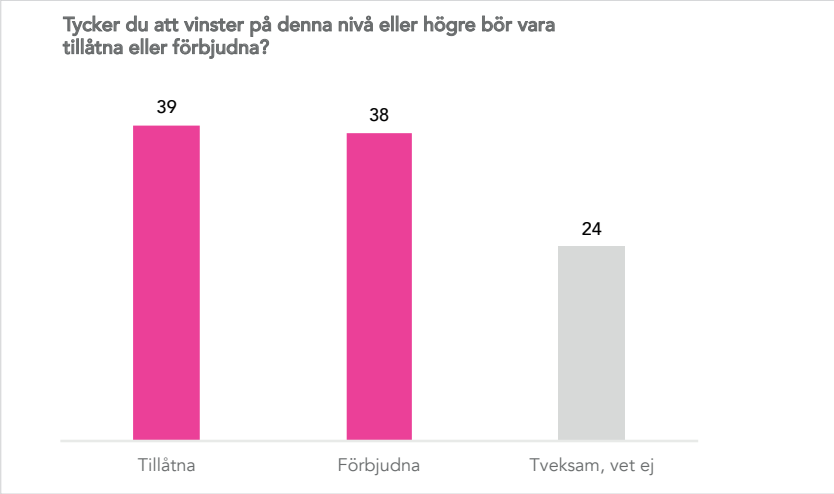

Vinstförbud

Bland allmänheten är det sammanlagt 39 % som ställer sig positiva – och 48 % som är negativa till att implementera ett vinstförbud om det skulle innebära slutet på privata välfärdsalternativ. Detta resultat skiljer sig med andra ord från undersökningen som presenterades i SEF (2015) och Jordahls kapitel (69 % tyckte att begränsning av vinstutdelning var en bra eller mycket bra idé). Vad detta beror på är svårt att uttala sig säkert om, men attityderna kan ha påverkats i takt med att frågan uppmärksammats och granskats allt mer. Eller möjligen att frågorna ställts på något annorlunda sätt.[6]

De väljargrupper som är mest positiva till vinstförbud och därmed ett avslut på privatägd välfärd är bland vänsterpartister (49 %) och socialdemokrater (27 %). De väljargrupper som är mest negativa till påståendet består av liberaler (55 %), följt av moderater (54 %). Skillnaderna är tydliga när vi jämför de två blocken: bland rödgröna väljare menar var tredje (33 %) att det vore mycket bra, andelen bland alliansväljare i frågan uppgår till 4 %.

FIGUR 7: VINSTFÖRBUD

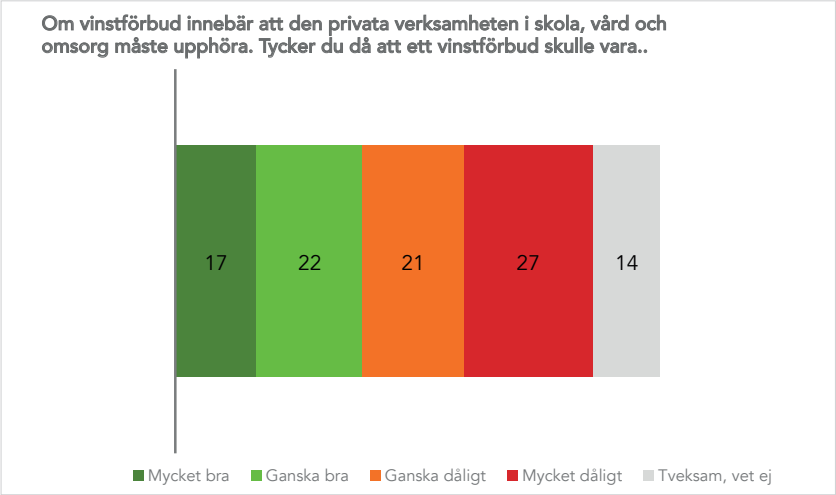

6. Frågan löd: ”Vad är din inställning till ett förslag för att begränsa möjligheterna att dela ut vinst till ägarna i företag som verkar inom den skattefinansierade välfärdssektorn (sjukvården, förskolan, äldreomsorgen mm)? Av de svarande i den undersökningen svarade 3 % att de inte vet, vilket inte räknats in i de 69 procenten.

I övrigt är det intressant att notera att det finns vissa regionala och demografiska skillnader i hur svenska befolkningen ser på vinster och valfrihet. En majoritet av de yngre (18-29 år) anser t ex att det är viktigt med valfrihet i skolan medan den siffran är betydligt lägre bland de äldre (grupperna 50-64 år och 65-79 år). I denna fråga kan vi även observera en skillnad mellan de tre storstadsregionerna och övriga landet, där valfrihet värdesätts högre i storstadsregionerna. Det omvända mönstret gäller ifråga om valfrihet inom äldreomsorgen där gruppen 65-79 åringar värdesätter valfrihet högre än övriga åldersgrupper. I synen på kvalitet observerar vi inte några regionala eller demografiska skillnader.

3. Ekonomisk-politiska slutsatser

En generell slutsats är att vinstmotivet och möjligheterna till vinstutdelning skapar incitament för entreprenörskap och kan verka effektivitetshöjande och kvalitetshöjande inom välfärdssektorerna. Vinstbegränsningar eller förbud mot vinstuttag är därför inte en åtgärd som kommer åt kvalitets- eller effektivitetsproblem inom välfärdssektorerna.

Vinstmotivet ger inte bara incitament för kostnadsreduktion och effektivitet, det ger även incitament för att utveckla nya innovativa lösningar vilket på sikt är välfärdshöjande. En utmaning är dock att det finns risk att kostnadsreducerade åtgärder drivs för långt på grund av svårigheter att hantera t ex ofullständiga kontrakt. Problem med att kontrollera kvaliteten på de tjänster och den service som levereras är en annan utmaning. Det finns även situationer då individernas intressen och samhällsintresset inte sammanfaller och då konkurrens mellan aktörer inte kommer vara tillräckligt för att säkerställa att samhällsintresset tas tillvara.

Uppenbart behov av regler och granskning

Istället för vinstförbud finns ett behov av tydliga regler, speciellt gällande ansvarsutkrävande, av såväl privata som offentliga aktörer inom välfärdssektorerna. Betygen inom vinstdrivande skolor är ett exempel på områden som kan behöva ses över för att förhindra betygsinflation (se Edmark 2014).

Beträffande lärdomar från regleringen av finansmarknaderna är det av vikt att såväl privata som offentliga aktörer underkastas samma granskning och regelverk. För att inte hämma innovation inom välfärdssektorerna, som t ex utvecklande av nya effektivare organisationsformer, pedagogiska verktyg eller behandlingsformer, är det dock nödvändigt att kraven ställs på resultat och utfall snarare än på insatsen av

resurser så som t ex minsta antal lärare. Funktion och kvalitet bör vara ledord och ligga till grund för utvärdering och kontroll.

Möjlighet till vinstutdelning överdriven i debatten

Ett annat tydligt resultat är att den svenska allmänheten överskattar välfärdsföretagens vinstnivåer, vilket i sin tur leder till en överdriven syn på företagens möjligheter till vinstutdelning. Individer som överskattar vinstmarginalerna tenderar även att förorda begränsningar av vinstuttag. Slutsatser som följer av detta är dels att det finns ett behov av information och kunskapsspridning, dels att politiker bör var försiktiga med att använda opinionen som beslutsunderlag.

Referenser

SIFOs undersökning samt presentation av underlaget kan laddas ned på Entreprenörskapsforums hemsida (www.entreprenorskapsforum.se).

Akerlof, G. (1970), ”The market for ’Lemons’: Quality uncertainty and the market mechanism,” Quarterly Journal of Economics 84(3), 488-500.

Andersson, M. och Strömberg, P. (2016), ”Finansmarknadens regleringar – Lärdomar för välfärdssektorerna?” policysammanfattning, Entreprenörskapsforum.

Bergman, M. (2013), ”Upphandling och kundval av välfärdstjänster: en teoribakgrund”, Stockholm: Entreprenörskapsforum, Fores & Stiftelsen Leading Health Care.

Dir. (2015), ”Ett nytt regelverk för offentlig finansiering av privat utförda välfärdstjänster: beslut”. Stockholm: Fritzes.

Edmark, K. (2014), ”Vägval när det gäller marknadsmekanismer i utbildningssystemet”, Stockholm: LO.

Eklund, J. (red), Andersson, M., Edmark, K., Jordahl, H., Mueller, D. C., Sebhatu, A., Strömberg, P., Wennberg, K. (2015), ”Vinster, välfärd och entreprenörskap”, Swedish Economic Forum Report 2015, Entreprenörskapsforum.

Knight, F. (1921), “Risk, Uncertainty, and Profit”, Library of Economics and Liberty. 16 oktober 2015.

Mueller, D. C. (2003), ”The Corporation, Investments, mergers and growth”, Routledge.

Shleifer, A. (1998), ”State versus private ownership”, Journal of Economic Perspectives 12(4), 133-150.

Schumpeter, J. A. (1934), ”The Theory of Economic Development”, Cambridge MA: Harvard University Press (first published in German in 1911).

SOU (2013), ”Friskolorna i samhället: betänkande”. Stockholm: Fritzes.

SOU (2015), ”Krav på privata aktörer i välfärden: slutbetänkande”. Stockholm: Fritzes.

Strömberg, P. och Wennberg, K. (2015), ”Vinster, välfärd och Entreprenörskap”.

Om författarna

Pontus Braunerhjelm

Forskningsledare Entreprenörskapsforum och professor KTH. Han forskar kring frågor rörande entreprenörskap och småföretag samt deras betydelse för industriell dynamik och ekonomisk tillväxt.

Johan Eklund

Johan Eklund är vd för Entreprenörskapsforum, professor i nationalekonomi vid Jönköpings internationella handelshögskola (JIBS) samt professor i industriell ekonomi vid Blekinge tekniska högskola (BTH). Eklund är även research fellow vid Institute for Development Strategies vid School of Policy and Environmental Affairs vid Indiana University, USA. Han har breda forskningsintressen inom entreprenörskap, industriell ekonomi och rättsekonomi såväl som mer specifika: regleringars effekter på entreprenörskap samt kompetensförsörjning och matchning.

ENTREPRENÖRSKAPS
FORUM